

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/260/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5717207635
Dátum vydania rozhodnutia: 23. 05. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Amália Paulerová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5717207635.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte v zložení z predsedníčky senátu JUDr. Amálie Paulerovej a členov senátu - sudcov JUDr. Róberta Urbana a JUDr. Erika Vargu v právnej veci žalobkyne - mal. T. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. Q. XXX, XXX XX L., v zastúpení zákonnou zástupkyňou - matkou R. L., rod. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. Q. XXX, XXX XX L.; právne zastúpená Mgr. Ľudovítom Paulovičom, advokátom so sídlom M. I. XX, XXX XX K., proti žalovanému v rade 2) AGRASERVIS, s.r.o., so sídlom 321 Košťany nad Turcom, PSČ 038 41, IČO: 36 001 490 a žalovanému v rade 3) KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441; v zastúpení právne JUDr. Baltazár Mucska, advokát so sídlom L. XX, XXX XX P., o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, na základe odvolania žalovaného v 3/ rade KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave proti rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 7C/17/2017-210 zo dňa 24. mája 2018 takto

rozhodol:

M e n í rozsudok súdu prvej inštancie tak, že

- žalovaný v 3/ rade je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 18.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že v rozsahu poskytnutého plnenia jedným zo žalovaných zaniká v tomto rozsahu povinnosť druhého žalovaného
- vo vzťahu k žalovanému v 3/ rade žalobu vo zvyšku zamieťa
- žalovaný v 2/ rade je povinný zaplatiť žalobkyni sumu 25.000 eur do 3 dní s tým, že do výšky sumy 18.000 eur a v rozsahu poskytnutého plnenia jedným zo žalovaných zaniká v tomto rozsahu povinnosť druhého žalovaného.

M e n í rozsudok vo výroku o náhrade trov konania vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným v rade 3/ tak, že

- žalobkyni priznáva voči žalovanému v rade 3/ náhradu trov konania (prvoinštančné, odvolacie) v rozsahu 100%.

N e d o t k n u t ý m zostáva výrok rozsudku o priznaní nároku na náhradu trov prvoinštančného konania žalobkyni v rozsahu 100% voči žalovanému v rade 2/.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie (ďalej iba „okresný súd“) vyhovel žalobe a vo výroku I. rozsudku uložil žalovanému v rade 2/ a 3/ povinnosť zaplatiť žalobkyni titulom náhrady nemajetkovej ujmy sumu 25.000 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku s tým, že v rozsahu poskytnutého plnenia jedným zo žalovaných zaniká v tomto rozsahu povinnosť druhého žalovaného. Vo výroku II. rozsudku priznal žalobkyni voči žalovaným v rade 2/ a 3/ právo na 100%-nú náhradu trov konania, o výške ktorej rozhodne samostatným uznesením.

2. Žalobkyňa podanou žalobou dňa 2.5.2017 (maloletá žalobkyňa zastúpená zákonnou zástupkyňou - matkou) sa domáhala náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu, že pri nehode dňa XX.X.XXXX jej otec R. O., nar. XX.X.XXXX ako spolujazdec na nákladnom motorovom vozidle Renault Kangoo Express, EČ MT175BN po diaľnici D1 utrpel zranenia, ktorým na mieste nehody podľahol. Nákladné motorové vozidlo dňa XX.X.XXXX Renault Kangoo Express, EČ MT175BN po diaľnici D1 v smere Liptovský Mikuláš viedol vodič B. A., ktorého vina bola konštatovaná rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš z 3.12.2014 sp. zn. 2T 78/2014, žalovanému v rade 2/ patrí zodpovednosť z toho titulu, že bol prevádzkovateľom motorového vozidla a za nemajetkovú ujmu zodpovedá aj žalovaný v rade 3/, keďže nemajetková ujma je predmetom povinného zmluvného poistenia.

3. Žalobkyňa žalobu oprela o skutkové tvrdenia, že v dobe úmrtia otca mala len 5 rokov, jeho smrť prišla nepredvídateľne presne v deň jeho tridsiatich narodenín. Hoc nebohý R. O. v čase tragickej smrti so svojou maloletou dcérou v spoločnej domácnosti nežil, keďže sa rok pred tragédiou rozišiel s jej matkou, bol milujúcim a starostlivým otcom, so svojou dcérou sa snažil tráviť takmer všetok voľný čas, maloletá žalobkyňa bola na neho naviazaná, zbožňovala ho, náhla smrť otca ju veľmi zasiahla a začali sa u nej prejavovať rôzne problémy v správaní (bola plačlivá, nervózna, podráždená a začala sa pomočovať) a matka s ňou bola nútená vyhľadať i odbornú pomoc psychológa. Aj v súčasnosti maloletá žalobkyňa často spomína nebohého otca a pri spomienke na neho zostane vždy smutná a tichá.

4. Žalovaný v 2/ rade potvrdil, že bol zamestnávateľom nebohého otca žalobkyne, o jeho vzťahu s dcérou vie len z počutia, pritom potvrdil veľmi dobrý vzťah otca s dcérou. Sumu náhrady nemajetkovej ujmy hodnotil pre firmu ako likvidačnú.

5. Žalovaný v 3/ rade v rámci svojej obrany namietal nedostatok pasívnej vecnej legitímácie v spore. Mal za to, že poisťovni z ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení nevyplýva taxatívne povinnosť nahrádzať nemajetkovú ujmu v peniazoch.

6. Okresný súd vykonal rozsiahle dokazovanie, najmä vypočutím zástupcu žalovaného v rade 2/, zástupcu žalovaného v rade 3/, výsluchom svedkov: T. O., B. O., R. Y., R. K., I. Q., oboznámil sa s obsahom rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 2T/78/2014, s obsahom oznámenia o škodovej udalosti, ďalej lekárskou správou MUDr. Z., MUDr. J. P., čestným prehlásením riaditeľky Materskej školy obce T. Y. a podľa výsledkov vykonaného dokazovania konštatoval opodstatnenosť žaloby a zodpovednosť žalovaných v 2/, 3/ rade voči žalobkyňi titulom náhrady nemajetkovej ujmy.

7. Pri právnom posúdení okresný súd postupoval v intenciách ustanovení § 11, § 13 ods. 1, ods. 2, ods. 3, § 16, § 420 ods. 1, 2, § 427 ods. 1, § 428 Občianskeho zákonníka, ďalej podľa § 4 ods. 1, ods. 2 písm. a), § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zákon o PZP“). Aktívna legitímácia maloletej žalobkyne bola podľa názoru súdu preukázaná skutočnosťou, že utrpela ujmu v súvislosti so smrťou nebohého R. O., ktorý bol jej otcom.

8. Žalovaný v 2/ rade je pasívne vecne legitimovaný s poukazom na § 427 Občianskeho zákonníka, pretože bol prevádzateľom motorového vozidla, ktorým bola spôsobená škoda. Motorové vozidlo žalovaný v 2/ rade mal v čase nehody v trvalej držbe, bol jeho vlastníkom, vozidlo poistoval, mal oprávnenie akýmkoľvek spôsobom s týmto vozidlom ako so svojim vlastníctvom disponovať.

9. Aj v prípade žalovaného v rade 3/ okresný súd konštatoval pasívnu vecnú legitímáciu v spore, pri hodnotení tejto otázky vychádzal z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016, v zmysle ktorého nemajetkovú ujmu je možné subsumovať pod nárok na náhradu škody, ktorá sa hradí z povinného zmluvného poistenia. Pojem škoda použitý v zákone č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je nutné vykladať extenzívne tak, že škoda v sebe zahŕňa aj nemajetkovú ujmu podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti s cieľom maximálnej možnej miery rešpektovania relevantnej únijnej regulácie. Ak slovenský zákonodarca do zákonného pojmu škoda použitého v zákone o povinnom zmluvnom poistení, t.j. do rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu nezahrnul aj nemajetkovú ujmu a jej poistné krytie, dostáva sa do rozporu so zámerom tvorcu únijnej právnej regulácie. Súd dal za pravdu žalovanému v rade 3/, že Ústavný súd SR podáva „len záväzný výklad ústavy a ústavných zákonov“, avšak súdu nič nebráni, aby si osvojil právnu argumentáciu iného súdu, v tomto prípade najvyššej súdnej

autority v Slovenskej republike a to Ústavného súdu Slovenskej republiky. Podľa názoru okresného súdu preto povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla musí pokrývať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli osoby blízke obetiam usmrtených pri dopravných nehodách.

10. Neakceptoval vznesenú námietku premlčania nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú vzniesol žalovaný v 3/ rade voči žalobou uplatnenému nároku. Súd uviedol, že na premlčanie nemajetkovej ujmy je potrebné aplikovať všeobecnú trojročnú premlčaciu dobu. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby u náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv, to je dňom XX.X.XXXX a uplynula XX.X.XXXX. Nakoľko žaloba bola podaná 2.5.2017, nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy nemožno považovať za premlčaný. Na premlčanie nároku proti poisťovateľovi platí rovnaká právna úprava ako na premlčanie nároku proti osobe, ktorá za ujmu zodpovedá.

11. Pokiaľ ide o uplatnenú nemajetkovú ujmu maloletou žalobkyňou, okresný súd prioritne poukázal na to, že súčasťou súkromného života je tiež rodinný život, ktorý zahŕňa aj vzťahy medzi blízkymi príbuznými. K rodinnému životu patria nielen sociálne a morálne vzťahy, ale tiež záujmy materiálnej povahy, napríklad vyživovacia povinnosť ako tomu bolo aj v súdenom prípade. Rešpektovanie takto poňatého rodinného života vyjadruje spôsob umožňujúci normálny rozvoj týchto vzťahov. Protiprávne narušenie týchto vzťahov predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby.

12. V súdnej veci bolo nepochybne preukázané, že otec maloletej žalobkyne zahynul pri nehode, ktorú spôsobil vodič (pôvodne žalovaný v rade 1/) a za ňu ako prevádzkovateľ zodpovedá titulom ustanovenia § 427 Občianskeho zákonníka žalovaný v rade 2) a žalovaný v rade 3) titulom ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka.

13. Súd nemal pochybnosť o tom, že u maloletej žalobkyne došlo k neoprávnenému zásahu do práva na súkromný a rodinný život. V tejto súvislosti súd uvádza, že maloletá osirela v podstate v rannom veku, kedy vzťahy medzi rodičmi a deťmi sa rozvíjajú a vytvárajú pevný základ vzťahov rodičov a detí v budúcnosti. Smerovanie rozvoja vzťahu otca a dcéry ako sa javil z výpovedí svedkov, dával predpoklad hlbokého citového vzťahu aj do budúcnosti. Maloletej žalobkyne zahynul jeden z dvoch najdôležitejších ľudí v jej živote, a to otec. Napriek tomu, že matka maloletej žalobkyne s nebohým R. O. nežila v spoločnej domácnosti, obaja rodičia chápali, aké nesmierne dôležité je vytvorenie pevného púta medzi rodičom a dieťaťom a sa im to podarilo zrealizovať. Vzťahy medzi maloletou žalobkyňou a jej otcom boli úprimné, hlboké, založené na láske, vzájomnej dôvere, prežívané veľmi intenzívne čo do bežných starostí i radostí každodenného života. Neoprávneným zásahom v zlomku sekundy došlo k deštrukcii tohto nádherného vzťahu dieťaťa a rodiča a v okamihu sa z maloletej T. stala polosirota. Ani takýto deštruktívny zásah nedokázal pretrhnúť puto medzi maloletou T. a jej otcom, keď aj v dobe rozhodovania skoro 4 roky od dopravnej nehody bolo preukázané, že maloletá k nebohému otcovi má stále silné citové puto, ktoré udržiava, snaží sa akoby s ním nadväzovať duchovný kontakt s tým, že chodí na cintorín, píše si denník, kreslí svojmu ockovi, rozpráva mu svoje starosti. Smrť otca maloletej nesmierne zasiahla, spôsobila jej nesmierne citové útrapy, čo sa prejavilo aj v psychických problémoch, ktoré maloletetú od smrti otca prenasledujú a prejavujú sa pomočováním, ako aj tým, že dieťa sa stalo mlčanlivejšie, zadumanejšie.

14. Náhradu nemajetkovej ujmy vo forme finančnej súd považoval za oprávnené zmiernenie následkov vzniknutej nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby. Pre priznanie nemajetkovej ujmy boli splnené zákonné predpoklady, keďže vnímaná intenzita nepriaznivého následku ako objektívnej skutočnosti je veľmi vysoká, jedná sa o následok nereparovateľný, obsahujúci prvok nečakanosti. Strata rodiča predstavuje ujmu v každom veku, avšak absencia rodiča vo veku maloletej žalobkyne bude ovplyvňovať a sprevádzať ju celým ďalším životom, keďže dieťa už bolo schopné byť na svojom otcovi citovo závislé. Morálne zadosťučinenie formou odsudzujúceho rozsudku vo vzťahu k pôvodne žalovanému v rade 1/ sa súdu nejavilo postačujúce. Pri určovaní výšky súd zohľadňoval (postupoval voľnou úvahou) aj dlhodobu pretrvávajúcu následky vo forme psychických problémov u maloletej žalobkyne.

15. Hodnotiac všetky horeuvedené súvislosti súd priznal žalobkyni nárok vo výške 25.000 eur, hoc ako uviedol, žiadne finančné zadostučinenie nenahradí maloletému dieťaťu rodiča, avšak mohlo by pomôcť prekonať a zmierniť následky neoprávneného zásahu do rodinného života. Oboch žalovaných, teda žalovaného v rade 2/ a 3/ zaviazal k povinnosti maloletej žalobkyni zaplatiť sumu 25.000 eur s tým, že v rozsahu poskytnutého plnenia jedným zo žalovaných zaniká v tomto rozsahu povinnosť druhého žalovaného.

16. V súdnej veci žalobkyňa bola v konaní plne úspešná, z tohto dôvodu súd jej podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku priznal voči žalovaným v rade 2/ a 3/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Dodal, že o výške trov rozhodne samostatným uznesením.

17. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný v 3/ rade.

18. Prioritne namieta záver súdu o konštatovanej pasívnej vecnej legitímácii v spore v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. V celom rozsahu v dotknutej otázke odkazuje na svoje podanie z 5.6.2017. S argumentáciou súdu, že v danom prípade je poisťovateľ pasívne legitímovaný na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch súhlasiť nemôže. V súvislosti s osvojením si prvostupňovým súdom právnej argumentácie Ústavného súdu SR vyslovenej v uznesení zo dňa 11.10.2016 v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 666/2016 poukazuje opakovane na to, že Ústavnému súdu neprináleží vykladať ustanovenia zákona o PZP, z tohto dôvodu vo svojom uznesení zjavne prekročil svoje právomoci. Pre prvostupňový súd je najvyššou súdnou autoritou všeobecného súdnictva, ako orgánom kompetentným pre rozhodovanie sporných právnych otázok a ustáľovanie rozhodovacej praxe práve Najvyšší súd Slovenskej republiky, poukazuje v tejto súvislosti na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 8Cdo/219/2016, v ktorom je jasne vyslovené, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nespadá pod rozsah poistenia zákona (z uvádzaného rozhodnutia odvolateľ cituje podstatnú časť odôvodnenia). Aj Ministerstvo financií Slovenskej republiky jednoznačne prejavilo názor, že nemajetková ujma nie je škodou na účely zákona o povinnom zmluvnom poistení.

19. Odvolateľ sa nestotožnil s argumentáciou súdu ani v otázke hodnotenia námietky premlčania. Podľa názoru odvolateľa, ak súd mal za to, že nemajetková ujma spadá pod extenzívny výklad pojmu škoda v zmysle ustanovení zákona o povinnom zmluvnom poistení, tento nárok sa premlčal v dvojročnej subjektívnej lehote. Súd správne uvádza, že v zmysle ustálenej judikatúry je premlčacia doba nemajetkovej ujmy 3 roky, avšak v prípade nároku fyzických osôb priamo proti škodcovi. Pokiaľ si však tretie osoby uplatňujú svoj nárok voči subjektu, ktorý do ich práv nezasiahol a ktorého zodpovednosť je daná z dôvodu, že jeho poistné krytie sa vzťahuje aj na škodu spôsobenú pri prevádzke motorového vozidla, je nutné vychádzať z dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty aplikujúcej sa pri náhrade škody. Argumentácia, že na účely pasívnej legitímácie žalovaného v rade 3/ v konaní je nemajetková ujma škodou, avšak na účely premlčania už premlčaciu lehotu vzťahujúcu sa na náhradu škody nemožno aplikovať, označuje odvolateľ za rýdzo účelovú.

20. Výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy nezodpovedá podľa názoru odvolateľa skutkovým okolnostiam prípadu a je v značne neprimeranej výške. Poukazuje na rozhodovaciu prax súdov v Slovenskej republike ako aj v Českej republike, príkladmo poukazuje na rozhodnutie napríklad NS SR 3Cdo/228/2012, rozsudok Vrchního soudu v Olomouci 1Co/87/2004, uznesenie Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 315/01 zo dňa 20.5.2012, rozsudok Vrchního soudu v Praze zo dňa 2.10.2012 sp. zn. 1Co/161/2012, v súvislosti s priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v nižšej výške, než ako tomu bolo v súdnej veci.

21. Poukazuje aj na aktuálne rozhodnutia Krajského súdu v Žiline vydané napríklad vo veci vedenej pod sp. zn. 7Co/61/2018 a Krajského súdu v Trenčíne vo veci vedenej pod sp. zn. 6Co/288/2017, podľa ktorých primeraná výška náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sa pohybuje v rozmedzí 5.000 - 7.000 eur.

22. V konaní vedenom pod sp. zn. 6C/16/2017 na Okresnom súde Martin, v ktorom si náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za smrť R. O. uplatňovali jeho rodinní príslušníci - rodičia a súrodenci, z ich výpovedí jednoznačne vyplynulo, že matka maloletej T. O. zosnulému pravidelne bránila styku s dcérou a podmieňovala jeho stretnutia zaplatením výživného, taktiež sa zosnulý o týchto problémoch svojej matke zdôveroval, nakoľko nepravidelné stretávanie s dcérou ho veľmi trápilo. Teda styk otca

s dcérou nebol taký pravidelný ako to prezentuje matka maloletej, nakoľko práve ona bola dôvodom, prečo sa otec s dcérou nestretával tak pravidelne ako chcel.

23. Žiada odvolací súd, aby zohľadnil skutočnosť, že maloletá dcéra nežila so svojim otcom v spoločnej domácnosti, z viacerých výpovedí vyplynulo, že ani ich styk nebol kvôli správaniu matky maloletej pravidelný, taktiež, aby prihliadol aj na tú skutočnosť, že Ing. A. svoj čin úprimne oľutoval. Treba poukázať taktiež aj na tú skutočnosť, že samotný zosnulý porušil svoju povinnosť, keďže motorové vozidlo, v ktorom sa stala autonehoda, bolo zverené iba jemu. Je zrejmé podľa názoru odvolateľa, že priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 25.000 eur je značne neprimeraná.

24. Domáha sa preto zmeny rozsudku okresného súdu, v rámci nej žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť a aj náhradu trov odvolacieho konania.

25. Písomné vyjadrenie k odvolaniu predložené nebolo.

26. Krajský súd v Žiline ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku) po zistení, že odvolanie podal na to oprávnený účastník proti rozsudku, proti ktorému je odvolanie prípustné, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, postupujúc bez nariadenia odvolacieho pojednávania procesným postupom podľa § 219 ods. 3 CSP v spojení s § 378 CSP, konštatoval čiastočnú opodstatnenosť odvolania žalovaného v rade 3/, avšak iba do namietanej výšky náhrady nemajetkovej ujmy a na tomto základe rozsudok okresného súdu vo vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným v 3/ rade zmenil podľa § 388 Civilného sporového poriadku.

27. Odvolateľ v odvolaní namietal v podstate tri otázky:

- a/ svoju pasívnu vecnú legitímáciu v spore
- b/ premlčanie nároku v dvojročnej premlčacej lehote
- c/ výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy.

28. Nesprávne právne posúdenie o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie odvolateľ vyvodil najmä z tej okolnosti, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z.z. sa nevzťahuje na nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do práva na ochranu osobnosti pozostalých po obeti dopravnej nehody.

29. Krajský súd v celom rozsahu sa stotožnil s názorom okresného súdu, pokiaľ bola konštatovaná existencia pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v rade 3/ v konaní. V súdnej veci žalobou je uplatňovaná náhrada nemajetkovej ujmy za tvrdený (a aj preukázaný) zásah do osobnosti fyzickej osoby (maloletého dieťaťa) vyvolaný prevádzkou motorového vozidla. Z hľadiska zodpovednosti za tento neoprávnený zásah sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka, ktorú v extenzívnom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. Ustálená rozhodovacia prax súdov už uzavrela, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2, 3 Občianskeho zákonníka spadá so sféry povinného zmluvného poistenia zodpovednosti prevádzkovateľa za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

30. V súvislosti s posúdením právnej otázky pasívnej vecnej legitímácie poisťovne (v danom prípade žalovaného v 3/ rade) odvolací súd poukazuje aj na závery rozhodovania Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozhodnutí naposledy 6Cdo/164/2018 zo dňa 28. februára 2019. V predmetnom rozhodnutí dovolací súd poukazuje na závery rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C-22/12 vo veci Haasová zo dňa 24. októbra 2013, v ktorom Súdny dvor vyslovil záver, že príslušné ustanovenia smerníc (Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972, Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990) o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za ujmu (hmotnú i nehmotnú) upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Na závery uvedené v tomto rozsudku Súdneho dvora nadviazal

Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31. júla 2017 (uvedené rozhodnutie bolo publikované v Zbierke stanovísk a rozhodnutí Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 61/2018), kde vysvetlil, že „pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu. Najvyšší súd v tomto rozsudku vychádza z eurokonformného výkladu pojmu škoda na zdraví, upraveného v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z., ktorý je súladný s názorom Ústavného súdu Slovenskej republiky, prezentovaným v jeho uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo 17. augusta 2016, kde ústavný súd uviedol, že „hoci Súdny dvor Európskej únie viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel upravuje zákon č. 381/2001 Z.z., podľa ktorého má aj poisťovňa ako poisťiteľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky“. V nadväznosti na uvedené dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniknutá zodpovednosť za spôsobené škody k záveru, že aj nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv pozostalých, je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z., a že v spore o náhradu takejto ujmy je daná pasívna vecná legitímácia poisťovne vykonávajúcej povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel. Na označené rozhodnutia Súdneho dvora, Ústavného súdu ako aj najvyššieho súdu nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 6 Cdo 143/2017, sp. zn. 6 Cdo 219/2017, sp. zn. 6 Cdo 206/2017, 6 Cdo 212/2017. Znamená to, že v otázke vecnej pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy uplatnenej pozostalými obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla treba za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať v dotknutej otázke vyslovený názor prijatý neskoršou judikatúrou najvyššieho súdu.

31. Krajský súd sa nestotožnil ani s odvolacou argumentáciou, ktorou poisťovňa (žalovaný v rade 3/) namieta premlčanie nároku tvrdiac, že v prípade nároku na náhradu škody premlčacia lehota je dvojročná (subjektívna) a z toho je zrejmé, že žalobou uplatnený nárok v tejto lehote už je premlčaný. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnenej pozostalými obeť dopravnej nehody svojim hmotnoprávnym charakterom nie je nárokom na náhradu škody, ale ide o tzv. špecifický hmotnoprávny nárok spadajúci pod režim ustanovenia § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka, z tohto dôvodu nie je možné vychádzať pri posudzovaní premlčania z dvojročnej premlčacej doby. Odvolací súd za vecne správny hodnotí postup okresného súdu keď pri vyhodnotení vnesenej námietky premlčania žalovaným vychádzal zo všeobecnej trojročnej premlčacej doby, preukázateľne v tejto lehote žaloba u súdu uplatnená bola.

32. Pokiaľ ide o namietanú výšku nemajetkovej ujmy, krajský súd sa čiastočne stotožnil s odvolacou argumentáciou žalovaného 3) a výšku náhrady nemajetkovej ujmy voľnou úvahou vo vzťahu iba k nemu znížil na 18 000 eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Pri znížení výšky nemajetkovej ujmy odvolací súd vychádzal z individuality prejednávanej veci, nadväzne z úvah uvádzaných v nasledujúcom bode rozhodnutia.

33. Nepochybuje o tom, že strata rodiča zasiahlo maloleté dieťa závažným spôsobom o to viac, keď dokazovanie preukázalo, že medzi maloletou a jej nebohým otcom boli vytvorené pozitívne citové väzby. Hoc rodičia maloletej v dobe pred úmrtím otca dieťaťa už nežili v spoločnej domácnosti otec sa o svoju dcéru zaujímal, uchádzal sa o stretnutia s ňou a aj sa stretávali. Maloletá v dobe úmrtia otca mala päť rokov a treba prisvedčiť, že maloletá žalobkyňa pri každej významnej príležitosti svojho budúceho života

si spomenie na svojho otca, jeho stratu si tak bude uvedomovať. Vzťah rodiča a dieťaťa (ak aj už bol vytvorený a dieťa si väzby aj uvedomovalo) mal krátkodobý charakter, nestačil sa rozvinúť v dôsledku tragického odchodu otca do dlhodobu - stabilnej väzby znamenajúcej dlhotrvajúcu intenzitu vzťahu rodiča s dieťaťom. V tejto súvislosti odvolací súd navyše poukazuje na to, že rodičia dieťaťa v spoločnej domácnosti nežili, maloletá žila s matkou, otec a ani maloletá tak neboli súčasťou aktívne fungujúceho rodinného spoločenstva. Stretávanie sa otca s dieťaťom (aj za situácie pravidelných stretnutí) charakter aktívneho spolužitia dieťaťa s rodičmi podľa názoru odvolacieho súdu nespĺňa. Je aj predpoklad, že uplynutím času, pribúdajúcimi pozitívnymi udalosťami, dospievaním odznejú a zmiernia sa aj súčasné citové emócie maloletej žalobkyne a nepochybuje odvolací súd o tom, že práve to bude matka ako najbližšia osoba, ktorá láskavou starostlivosťou a výchovou pomôže svojmu dieťaťu prekonať náročné obdobie v danej etape života. Odvolací súd zohľadnil ujmu ktorá vznikla v osobnostnej sfére maloletej v dôsledku úmrtia otca, aj materiálne zabezpečenie výchovy maloletej do budúcnosti. Dodáva, že náhrada nemajetkovej ujmy nie je peňažná náhrada „ za život „ ale slúži na zmiernenie následkov, ktoré nastali v dôsledku zásahu do osobnostnej sféry fyzickej osoby, v súdnom prípade maloletej žalobkyne.

34. Vo vzťahu k žalovanému v 2/ rade odvolací súd sa nedotýkal rozsudkom stanovenej výšky náhrady nemajetkovej ujmy v sume 25 000 eur, pretože tento účastník sporu odvolanie nepodal. Vzhľadom však k zmene rozsudku o výške náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalovanému v rade 3/ rade bolo nutné formulačne upraviť aj výrokovú vetu rozsudku okresného súdu vo vzťahu k žalovanému v 2/ rade, bolo to totiž podmienené odvolacím prieskumom vo vzťahu ku žalovanému v 3/ rade.

35. Krajský súd sa nedotýkal výroku rozsudku okresného súdu v časti náhrady trov prvoinštančného konania medzi žalobkyňou a žalovaným v 2/ rade.

36. Odvolací súd v dôsledku zmeny rozsudku vo vzťahu k žalovanému v 3/ rade rozhodoval podľa § 396 ods. 2 Civilného sporového poriadku o trovách celého konania (prvoinštančné a odvolacie) medzi žalobkyňou a žalovaným v 3/ rade a to tak, že žalobkyňa priznal voči žalovanému v 3/ rade nárok na náhradu trov celého konania v rozsahu 100%. V prípade trov konania odvolací súd nevychádzal z princípu tzv. miery úspechu, teda z porovnania žalobkyňou požadovaného petitu s petitom odvolacím súdom vysloveným. Zásada úspechu totiž v sporoch ako ide v súdnej veci, v konaniach o nemajetkovej ujme je korigovaná v dôsledku špecifického charakteru konania (aj nároku), keď rozhodnutie súdu o priznaní nemajetkovej ujmy vychádza z individuálnych skutkových okolností, ktoré neumožňujú zovšeobecňovanie do takej miery, aby bolo možné určiť pevné/presné kritéria pre stanovenie výšky nemajetkovej ujmy. Nemožno preto považovať za zodpovedajúce požiadavke spravodlivej rovnováhy pri poskytovaní ochrany subjektívnych práv a toľž k satisfakčnej funkcii nemajetkovej ujmy, aby žalobca/ žalobkyňa bol/bola nútený/nútená požadovať (radšej) nižšiu majetkovú ujmu (keďže ju fakticky iba „odhaduje“, nakoľko inú možnosť objektívne nemá) s cieľom vyhnúť sa riziku platenia trov súdneho konania (pozri napríklad Štefček, M a kolektív Civilný sporový poriadok, komentár C.H.Beck 2016 str. 926 a nasl.).

37. Primárnou okolnosťou v súdnej veci je konštatovanie existencie zásahu do práva na ochranu osobnosti (k čomu v posudzovanej veci nepochybne došlo). Táto skutočnosť predstavuje/znamená kvalifikovaný/plný procesný úspech žalobkyne v takomto type konania, pričom „ochranou“ protistrany pred prípadným nadhodnotením nároku je priznávanie náhrady trov konania len z prisúdenej sumy - aplikovateľné i cez aktuálne znenie § 255 CSP interpretáciou pojmu úspech vo veci.

38. Krajský súd dodáva, že podľa § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku o výške trov rozhodne po právoplatnosti rozsudku súd prvej inštancie uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

39. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 CSP.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu

smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody), čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k niektorej z uvedených väd. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada.

Dovolanie sa podáva v lehote 2 mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia uznesenia v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

Podľa § 429 ods. 1 CSP dovolateľ musí byť zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Povinnosť podľa § 429 ods. 1 CSP neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.